

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו
שיפור איכות החיים לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.
כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי
ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: מבחנים לבדיקת השפה הפיגורטיבית

פותח במקור על ידי גלנץ (2008) וע"י Mashal & Kasirer (2011)

תורגם לעברית בשנת : לא צוין על ידי: לא צוין

1	מטרת הכלי	בדיקת השפה הפיגורטיבית
2	סוג כלי המחקר	מבחן
3	אוכלוסיית היעד	במחקרה של אסתר פרוינדליך (2020), צעירים (16-21) ובוגרים (22-40) מהמגזר החרדי עם מש"ה וללא מש"ה.
4	אופי הדיווח	לא רלוונטי במבחנים
5	מבנה הכלי	לבדיקת השפה הפיגורטיבית נעשה שימוש במבחן הומופונים, Mashal & Kasirer, (2011), מבחן אנאלוגיות (גלנץ, 2008) ומבחן ניבים (Mashal & Kasirer, 2011): 1. הומופונים : מבחן ייצור משמעות למילים הומופוניות - Homophone Meaning Generation Test HMGT (Mashal & Kasirer, 2011). מטרה: בדיקת יכולת ייצור משמעויות שונות לאותה מילה הנקראת באופן זהה. המבחן מורכב ממשפטים ניטראליים המסתיימים במילה רב משמעית הומופנית. 2. אנאלוגיות מילוליות : מבחן גזירה שווה מתוך מבחן המ"ן (גלנץ, 2008). מטרה: בדיקת יכולת חשיבה מילולית מופשטת. במבחן תשעה תתי מבחנים, בכל אחד מהם 11 שאלות סגורות עם חמש אפשרויות בחירה. 3. ניבים : שאלון ניבים (Mashal & Kasirer, 2011): מטרה: בדיקת יכולת הבנת משמעותה של שפה פיגורטיבית מסוג ניבים. השאלון הינו רב ברירה ומורכב מניבים. לכל ניב ארבע תשובות אפשריות: תשובה נכונה, תשובה ליטראלית שגויה, מסיח ליטראלי ותשובה שאינה קשורה.
6	סוג סולם המדידה	1. הומופונים : כל משמעות שונה עבור כל אחת מהמילים נקודה אחת. 2. אנאלוגיות מילוליות : לכל פריט בכל אחד מתתי המבחנים-נקודה אחת. טווח הציונים 11-0 בכל חלק. 3. ניבים : תשובה נכונה על כל אחד מ-10 הניבים בשאלון-נקודה אחת. טווח הציונים 10-0.
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות סגורות
8	אורך הכלי	1. הומופונים : 10 פריטים. 2. אנאלוגיות מילוליות : בכל אחד מ-9 תתי המבחנים יש 11 פריטים. סה"כ 99 פריטים. 3. ניבים : 10 פריטים

		סה"כ 129 פריטים
9	מהימנות	1. הומופונים: במבחן נערך שימוש בקרב ילדים עם התפתחות תקינה, בעלי אוטיזם ולקויי למידה (Mashal & Kasirer, 2011) ובקרב אוכלוסייה עם מש"ה (שניצר, 2015). בניסוי פיילוט שערכה שניצר (2015) בקרב אוכלוסייה עם מש"ה נמצא מקדם מהימנות גבוה – 0.83. 2. אנאלוגיות מילוליות: במבחן זה נעשה שימוש בקרב אוכלוסייה עם מש"ה במחקרם של Lifshitz et al. (2005). מקדם מהימנות לכל פריטי המבחן נמצא גבוה – 0.96. 3. ניבים: בשאלון נערך שימוש בקרב ילדים עם התפתחות תקינה ובקרב בעלי אוטיזם ולקויי למידה (Mashal & Kasirer, 2011) ובקרב אוכלוסייה עם מש"ה (שניצר, 2015). בניסוי פיילוט שערכה שניצר (2015) בקרב אוכלוסייה עם מש"ה נמצא מקדם מהימנות גבוה – 0.71.
10	תקיפות	לא צוין.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
890-106-2018 למחקר המלא	אסתר פרוינדליך (2020). התפתחות השפה הליטרלית, הפיגורטיבית והנרטיבית בזיקה להתפתחות האינטליגנציה בקרב מתבגרים ומבוגרים עם מוגבלות שכלית- בהשוואה לנבדקים עם התפתחות תקינה במגזר החרדי: נתיב לקוי, יציב או מתמשך (מפצה). עבודת גמר כמילוי חלק מהדרישות לקבלת התואר "דוקטורט לפילוסופיה" בבית הספר לחינוך אוניברסיטת בר-אילן. בהנחיית: פרופ' בתיה חפציבה ליפשיץ ופרופ' נירה משעל.



[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

שפה פיגורטיבית

ניבים (Mashal & Kasirer, 2011), מה ההסבר לניב? (נקודה אחת לכל תשובה נכונה)	ניקוד הומופונים (Mashal & Kasirer, 2011), אמור את מירב ההסברים למילה המסומנת. (נקודה אחת לכל תשובה נכונה)	ניקוד אנאלוגיות (מבחן מ"ן, גלנץ, 2008) מהי המילה המתייחסת למילת המטרה כפי היחס בין צמד המילים לדוגמה (נקודה אחת לכל תשובה)	ניקוד
נכנסת לו לורידים פותחת דלת, מזריקה, מתערבת בחייו, קולטת	הם צבעו את <u>העמודים</u>	אות-ספר קול- (בובה, רדיו, עגלה, משקפת, קוסם)	
מילא פיו מים הוסיף, ממלא בקבוקים, שט בנהר, שתק	עמדתי <u>שנייה</u>	שחור-לבן רע- (גדול, חזק, עדין, נעים, טוב)	
העלה חרס בידו נכשל, שבר את החרסינה, טיפל באצבעותיו, שתק	הם דברו על <u>החולות</u>	שינה-עיפות אכילה- (שעמום, עצלנות, כעס, רעב, פחד)	
הוריד בפניו את הכובע הפיל חפצים, הנמיך, העריך אותו מאד, זרק לו את המגבעת	הם רצו לדעת מי <u>המנצח</u>	שמחה-הצלחה צער- (כשלון, ניצחון, תיקון, תחרות, מלאכה)	

	שוחה נגד הזרם	הוא זרק <u>רימון</u>	שחיה-מים תעופה- (טיל, אויר, מטוס, עוף, בלון)	
	הוריד את הכפפות	הוא פתח <u>מפה</u>	ערב-לילה שחר- (שעה, שבוע, בוקר, אחה"צ, חצות)	
	הצביע ברגליים	הוא השתמש <u>בטוש</u>	מהירות-רץ דיוק- (מוכר, קולע, נגן, מרדן, רפתן)	
	זורה מלח על הפצעים	איזה <u>סרט</u> יפה	פסים-רכבת כביש- מכונית, ספינה, אוירון, הולך-רגל, טרקטור)	
	יצא מדעתו	אני אוהב את <u>הבית</u>	א-ג פ- (ד, ק, ת, צ, נ) מאמץ-הישג זריעה- (נטיעה, השרשה, עקירה, סקילה, קצירה)	
	דרך לו על היבלות	הוא חיפש <u>חרוז</u>	בחירה-נשיא ירושה- (מפקד, מורה, נהג, מלך, שר)	

					נגע בזהירות, אמר דברים פוגעים במקומות כואבים, החמיא, הזניח פצעים
	עכשיו-אח"כ חמישי- (יום שני, אתמול, ראשון, רביעי, שישי)				
	סה"כ ניקוד		סה"כ ניקוד		סה"כ ניקוד